

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра соціології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

2021 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

«СОЦІОЛОГІЯ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти - _____ Магістратура _____

галузь знань – _____ 05 – Соціальні та поведінкові науки _____
(шифр і назва)

спеціальність - _____ 054 - Соціологія _____
(шифр і назва)

освітня програма _____ Соціальні технології, Соціальний менеджмент _____
(шифр і назва)

спеціалізація _____
(шифр і назва)

Вид дисципліни _____ обов'язкова _____
(обов'язкова / за вибором)

факультет _____ соціологічний _____

2021/ 2022 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою соціологічного факультету

30 серпня 2021 року, протокол № 10

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Філіппова Ольга Аркадіївна - кандидат соціологічних наук, доцент, доцент кафедри соціології соціологічного факультету ХНУ імені В.Н. Каразіна

Програму схвалено на засіданні кафедри соціології

Протокол від 24 червня 2021 року № 15

Завідувач кафедри соціології

Сокурянська Л.Г.

Програму погоджено методичною комісією соціологічного факультету

Протокол від 27 серпня 2021 року № 1

Голова методичної комісії

Сорока Ю. Г.

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Соціологія глобалізації” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності 054 – Соціологія.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: розглянути основні теорії глобалізації, її визначення, ключові аспекти та фактори глобалізації, методологічні основи дослідження глобалізаційних процесів та їх проявів. Розкрити сутність соціологічного підходу до дослідження глобалізації.

Завдання курсу: визначити потенціал соціологічних теорій та категоріальний апарат соціології глобалізації, що складають методологічну основу аналізу глобалізаційних процесів; визначити рівні та виміри глобалізації, проаналізувати ефекти глобалізації на локальні спільноти; проаналізувати вплив глобальних соціальних процесів на макро- мезо- та мікрорівнях та їхні прояви в сучасній Україні; розкрити сутність антиглобалістичного руху.

1.3. Кількість кредитів – 5 кредитів

1.4. Загальна кількість годин – 150 годин

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна / за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й М	2-й М
Семестр	
3-й	3-й
Лекції	
12 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	
12 год.	4 год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
90 год.	90 год.
у тому числі індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з програмою навчання, здобувачі мають демонструвати такі компетентності в результаті освоєння курсу:

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК4. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК8. Здатність працювати в міжнародному контексті.
- ЗК9. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

СК1. Здатність застосовувати сучасні соціологічні поняття, концепції та теорії для опису й пояснення соціальних явищ і процесів.
СК2. Здатність виявляти, діагностувати та інтерпретувати актуальні проблеми українського суспільства та світової спільноти.
СК4. Здатність до проведення самостійних досліджень, інтерпретації та впровадження їх результатів.
СК5. Здатність аналізувати емпіричні дані з використанням сучасних методів.
СК9. Здатність використовувати класичні та сучасні концепції навчання та методики викладання у педагогічній діяльності.
СК10. Здатність комунікувати результати наукових досліджень і готувати наукові доповіді та статті.
СК11. Здатність збирати з різних джерел, систематизувати та узагальнювати соціальну інформацію.

ПР1. Застосовувати сучасні соціологічні поняття, концепції, теорії та результати емпіричних досліджень для опису й пояснення соціальних явищ і процесів.
ПР2. Здійснювати діагностику та інтерпретацію актуальних проблеми українського суспільства та світової спільноти, причини їхнього виникнення та наслідки.
ПР3. Розробляти проекти соціальних досліджень та обґрунтувати їхню методологію.
ПР5. Аргументовано представляти власну думку, бути критичним та самокритичним у дискусіях з опонентами.
ПР6. Вміти аналізувати емпіричні дані з використанням сучасних методів.
ПР8. Готувати звітні документи та наукові роботи за результатами соціальних досліджень відповідно до встановлених вимог.
ПР11. Узагальнювати результати власних наукових досліджень у різних формах (тез, статей, доповідей, презентацій тощо).
ПР12. Вміти збирати, систематизувати та узагальнювати соціальну інформацію у професійній діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

знати:

- визначення специфіки та предмету соціології глобалізації;
- категоріальний апарат соціології глобалізації
- зміст основних етапів теоретичного осмислення глобалізації;
- основні напрямки розвитку сучасної соціології глобалізації;
- основні прояви глобалізаційних процесів
- рівні та виміри глобалізації

вміти:

- розглядати глобалізацію як нове явище сучасності;
- застосовувати основні поняття та категорії соціології глобалізації при аналізі сучасних суспільств;
- аналізувати прояви глобалізації на макро-, мезо- та мікрорівні

2. Тематичний план навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Тема 1. Становлення та розвиток соціології глобалізації

Основні категорії соціології глобалізації. Глобалізація, глобальність, глобалізм. Глобальність як буттєва визначеність глобалізації (соціальна статика) і глобалізації як процес (соціальна динаміка). Глобалізм як ідеологія панування світового ринку та складова ідеології неолібералізму.

Глобалізація як об'єктивна реальність сучасного життя. Становлення і розбудова предмету соціології глобалізації. Глобалістика як галузь наукового знання. Міждисциплінарні можливості дослідження глобалізації. Особливості соціологічного підходу по вивчення та аналізу глобалізаційних процесів. Основні етапи теоретичного осмислення глобалізації.

Предмет соціології глобалізації. Основні питання соціології глобалізації: агенти інтереси та розподіл сил та владних ресурсів, які стоять за процесами глобалізації; соціальна нерівність і соціальна диференціацію, обумовлені процесами глобалізації; вплив глобалізації на суспільство і на спосіб життя індивідів, на моделі життєтворчості; людство як глобальна спільнота і можливості конституювання світового суспільства; культурні практики, що трансформуються і набувають нових рис внаслідок глобалізації (засоби масової комунікації, мода, туризм, дозвілля, виховання тощо); структурні зміни у суспільствах, обумовлені глобалізацією; можливість соціального пізнання тенденцій глобалізації (глобальні проблеми сучасності, проблеми їх ідентифікації, їх взаємозв'язок, глобальне прогнозування).

Рівні та виміри глобалізації. Глобальні проблеми сучасності.

Тема 2 . Модернізація та глобалізація як соціологічні парадигми

Культурно-історичні прообрази глобалізації і передумови її розгортання. Модернізація та глобалізація як соціологічні парадигми. Теорії глобалізації як історичні «нащадки» теорій конвергенції, модернізації та індустріального суспільства. Загальна характеристика теорій конвергенції, модернізації та індустріального суспільства.

Поняття модернізації. Культура модерніти та її основні цінності. Змістовне ядро модерніти. Модернізація у змістовному та формальному сенсі. Судьби модернізації в незахідних суспільствах. «Ешелони» модернізації.

Загальна характеристика теорій глобалізації. Дихотомія «локальне-глобальне» як загальна основа усіх теорій глобалізації. Просторове визначення процесів глобалізації.

Тема 3. Типи глобалізаційних теорій

Типологія глобалізаційних теорій.

Дискурс *світової системи* як концептуалізація суспільних змін, що відбуваються у системі економічних та політичних відносин між національними державами. Світ-системна теорія І. Валлерстайна. Суспільства, що утворюють групи центру, периферії та полупериферії. Аналіз суспільних змін як перехід капіталістичної світ-системи у фазу кризи.

Теорії *глобальної системи*: теорія Е. Гідденса та Л. Склера. Теорія Е. Гідденса: чотири інституційні виміри глобалізації (світова капіталістична економіка, система національних держав, світовий воєнний порядок, міжнародний розподіл праці). Теорія Л. Склера: формування системи транснаціональних практик, що існують на трьох інституційних рівнях (політичному, економічному, ідеолого-культурному). Загальна характеристика теорій глобальної системи. Глобалізація як серія аналогічних, однопорядкових тенденцій у різноманітних інституційних сферах.

Теорії *глобальної соціальності*: концепції Р. Робертсона, У. Бека, Г. Тернборна. Концепція Р. Робертсона: поняття глобальної інституціоналізації життєвого світу; локалізація

глобальності; поняття «глокалізації». Концепція У. Бека: поняття «транснаціональний соціальний простір»; прояви глобалізації у політичній, економічній та культурній сферах; модель світового суспільства ризику. Три види глобальних небезпек. Концепція Г. Терн борна: множинність та багатомірність глобалізаційних процесів; шість глобалізаційних хвиль в історії людства; модель глобальної соціальності, що концептуалізує зміни на двох рівнях (макро- та мікросоціальному) та у двох напрямках (глобалізація та локалізація). Загальна характеристика теорій загальна характеристика.

Теорії *детериторіалізації соціального*: концепція А. Аппадурі, М. Уотесра. Концепція А. Аппадурі: глобалізація як детериторіалізації, тобто втрата прив'язки соціальних процесів до будь-якої території; п'ять культурно-символічних просторів-потоків (технопростір, фінансовий простір, медіапростір, ідеопростір). Концепція М. Уотесра: глобалізація як детериторіалізації, що обумовлено експансією символічних обмінів; три типи обмінів (економічний, політичний, символічний). Глобалізація як процес, що визначається перевагою культури над політикою та економікою. Культура як найбільше глобалізована сфера. П'ять вимірів культури (сакро-простір, Етно-простір, економо-простір, медіа-простір, дозвілля-простір). Загальна характеристика теорій детериторіалізації соціального.

Глобалізація-цивілізація-революція: концепція Й. Бартельсона. Перспективи глобалізації, пост-глобалізація, дискурс віртуалізації.

РОЗДІЛ 2. ПРОЯВИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Тема 4. Економічна та політична глобалізація

Феномен економічної глобалізації у площині соціологічного аналізу. Економічна глобалізація і модернізація. Економічна глобалізація як становлення фундаменту світового суспільства. Соціальні наслідки економічної глобалізації. Соціологія глобального менеджменту.

Соціологічний вимір політичної глобалізації. Демократизація як політична модернізація. Постнаціональна політика та інституціональні зміни у світовій політиці. ЄС у проблемному полі соціології глобалізації. Право за умов глобалізації. Нові соціальні рухи і формування транснаціонального громадянського суспільства. Поняття глобального громадянства.

Тема 5. Культурна глобалізація. Наука та освіта в умовах глобалізації

Поняття цивілізації. Основні положення теорії цивілізаційного процесу Н. Еліаса.

Прояви та тенденції культурної глобалізації. Передумови становлення і тенденції розгортання культурної глобалізації. Культурна ідентичність у добу глобалізації. Організаційні параметри культурної глобалізації та її функції. Глобальна лінгвістична система. Постматеріальні цінності. Наднаціональні організації та інституції

Поняття мультикультуралізму. Інтеркультурний діалог як основа конституювання мультикультурного суспільства: співіснування і взаємодія культур у добу глобалізації. Релігії та глобальна етика. Культурна структура світового суспільства та культурні стилі його акторів

Наука і освіта за умов глобалізації. Світове суспільство як суспільство знань. Глобалізація науки. Дифузна модель глобалізації науки. Модель взаємодії. Поняття глобальної інтелектуальної еліти.

Глобалізація освіти. Освічені люди як головний ресурс суспільства знань. Правова основа глобалізації освіти. Болонський процес як приклад глобалізаційних тенденцій у сфері освіти.

Тема 6. Сім'я та індивід в умовах глобалізації. Глобалізація та споживання

Глобалізація і соціокультурні зміни на мікрорівні суспільного життя. Зміни у світі праці.

Вплив глобалізації на сім'ю і родинні відносини. Трансформація європейської моделі сімейного життя. Репродуктивність та статеві стосунки. Традиційна сім'я і сім'я рефлексивного модерну. Роздільні («шпагатні») сім'ї. Інтеркультурний шлюб. Одностатеві шлюби.

Індивід в умовах глобалізації. Практика повсякденного космополітизму. Життєтворчість в умовах глобалізації. Людина у глобалізованих і глокалізованих контекстах. Проблема ідентичності в умовах глобалізації.

Глобалізація та моделі споживання. Пост-модерністський вимір конс'юмеризму та його американські варіанти (ресторані швидкого обслуговування, кредитні картки, торгові центри). Концепція Бодріяра «споживацького екстазу» та «екстаз-системи». Карнавалізація суспільства та концепція утіхи (задоволення).

Глобалізація та «дискурс харчування». Індустрія харчування та ресторанний бізнес. Віртуальний світ споживання.

Тема 7. СМІ та глобалізація

Телекомунікації, інтернет-комунікація як види глобальної комунікації.

Три основних підходи у вивченні СМІ та глобалізації: девелопменталізм, культурний імперіалізм, інформаційне суспільство. Теорія МакЛюєна. Теорія М. Кастельса. Поняття мережевого суспільства.

Тема 8. Глобалізація та тероризм

Воєнна глобалізація, її прояви та соціальні наслідки. Глобальна динаміка озброєння. Глобалізація організованого насилля. Торгівля зброєю та її наслідки. Глобалізація військової науки у добу глобалізації. Види війн у постнаціональну добу. Міфологізація глобальних війн

Глобалізація тероризму. Поняття тероризму як практики протиправного застосування озброєного насилля з метою нав'язування суспільству або світу волі тих чи інших соціальних, етнічних або політичних груп. Основні умови появи міжнародного тероризму. Суб'єкти міжнародного тероризму. Відмінність тероризму від воєнних акцій. Структурування терористичних груп і структура особистості сучасного терориста. Старі та нові форми тероризму. Комерціалізація тероризму. Перспективи боротьби з тероризмом.

Мир у добу глобалізації.

РОЗДІЛ 3. АНТИГЛОБАЛІЗМ ТА АЛЬТЕРНАТИВНІ ПРОЕКТИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Тема 12. Антиглобалізм як соціальний рух та ідеологія

Поняття антиглобалізаційного руху та антиглобалізму. Причини антиглобалістських виступів. Стихійні та керовані антиглобалістські виступи. Основні принципи антиглобалістського руху. Антиглобалізм як ідеологія

Тема 13. Феномен альтерглобалізму: альтернативні проекти глобалізації

Парадокси та принципи антиглобалізаційного руху. Протиріччя антиглобалізаційного руху.

Гуманізація глобалізація через альтерглобалізацію. Поняття альтернативних проектів глобалізації.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усьо го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Концептуалізація глобалізації												
Тема 1. Становлення та розвиток соціології глобалізації	6	2				4	9	0,5	0,5			8
Тема 2. Модернізація та глобалізація як соціологічні парадигми	9	2				7	9	0,5	0,5			8
Тема 3. Типи глобалізаційних теорій	11	4				7	11	2	1			8
<i>Разом за розділом 1</i>	<i>26</i>	<i>8</i>				<i>18</i>	<i>29</i>	<i>3</i>	<i>2</i>			<i>24</i>
Розділ 2. Прояви глобалізації												
Тема 4. Економічна та політична глобалізація	10		2			8	9	0,5	0,5			8
Тема 5. Культурна глобалізація. Наука й освіта в умовах глобалізації	10		2			8	9	0,5	0,5			8
Тема 6. Сім'я та індивід в умовах глобалізації. Глобалізація та споживання	10		2			8	8					8
Тема 7. СМІ та глобалізація	10		2			8	8,5	0,5				8
Тема 8. Глобалізація та тероризм	10	2	2			8	8,5	0,5				8
<i>Разом за розділом 2</i>	<i>50</i>	<i>2</i>	<i>10</i>			<i>40</i>	<i>43</i>	<i>2</i>	<i>1</i>			<i>40</i>
Розділ 3. Антиглобалізм та альтернативні проекти глобалізації												
Тема 9. Антиглобалізм як соціальний рух та ідеологія	7	2	1			4	9	0,5	0,5			8
Тема 10. Феномен альтерглобалізму: альтернативні проекти глобалізації	7		1			4	9	0,5	0,5			8
<i>Разом за розділом 3</i>	<i>14</i>	<i>2</i>	<i>2</i>			<i>8</i>	<i>18</i>	<i>1</i>	<i>1</i>			<i>16</i>
Усього годин	90	12	12			66	90	6	4			80

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Дистанційна форма
Розділ 1. Концептуалізація глобалізації			
1	Основні категорії та етапи розвитку соціології глобалізації. Специфіка та предмет соціології глобалізації 1. Основні категорії соціології глобалізації 2. Предмет соціології глобалізації 3. Специфіка соціології глобалізації 4. Рівні та виміри глобалізації		0,5
2	Модернізація та глобалізація як соціологічні парадигми 1. Культурно-історичні прообрази глобалізації і передумови її розгортання. 2. Загальна характеристика теорій конвергенції, модернізації та індустріального суспільства. 3. Поняття модернізації. Культура модерніті та її основні цінності. 4. Змістовне ядро модерніті. Модернізація у змістовному та формальному сенсі. 5. Загальна характеристика теорій глобалізації.		0,5
3	Типи глобалізаційних теорій С-системна теорія Валлерстайна. Теорії глобальної системи. Роботи Гидденса та Склера Теорії глобальної соціальності. Роботи Р. Робертсона, У. Бека, Г. Тернборна. Теорії детериторіалізації. Роботи А. Аппадурі, М. Уотеса. Пост-глобалізація та дискурс віртуалізації. Роботи Й. Бартельсона, Д. Іванова		1
Розділ 2. Прояви глобалізації			
4	Економічна та політична глобалізація 1. Феномен економічної глобалізації у площині соціологічного аналізу. 2. Економічна глобалізація і модернізація. 3. Соціальні наслідки економічної глобалізації. 4. Соціологія глобального менеджменту 5. Соціологічний вимір політичної глобалізації. 6. Постнаціональна політика та інституціональні зміни у світовій політиці. 7. Нові соціальні рухи і формування транснаціонального громадянського суспільства. 8. Поняття глобального громадянства.	2	0,5
5	Культурна глобалізація. Наука та освіта в умовах глобалізації 1. Прояви та тенденції культурної глобалізації. 2. Передумови становлення і тенденції розгортання культурної глобалізації. 3. Культурна ідентичність у добу глобалізації. 4. Постматеріальні цінності. 5. Поняття мультикультуралізму.	2	0,5

	<ul style="list-style-type: none"> 6. Релігії та глобальна етика 7. Культурна структура світового суспільства та культурні стилі його акторів 8. Світове суспільство як суспільство знань. Глобалізація науки. 9. Дифузна модель глобалізації науки. Модель взаємодії. 10. Поняття глобальної інтелектуальної еліти. 11. Глобалізація освіти. Освічені люди як головний ресурс суспільства знань. 12. Правова основа глобалізації освіти. 13. Болонський процес як приклад глобалізаційних тенденцій у сфері освіти. 		
6	<p>Сім'я та індивід в умовах глобалізації</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Вплив глобалізації на сім'ю і родинні відносини. 2. Трансформація європейської моделі сімейного життя. 3. Репродуктивність та статеві стосунки. 4. Традиційна сім'я і сім'я рефлексивного модерну. Роздільні («шпагатні») сім'ї. Інтеркультурний шлюб. Одностатеві шлюби. 5. Індивід у глобалізованих і глокалізованих контекстах. 6. Проблема ідентичності в умовах глобалізації. <p>Глобалізація та споживання</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Глобалізація та моделі споживання. 2. Пост-модерністській вимір конс'юмерізму та його американські варіанти 3. Концепція Бодріяра «споживацького екстазу» та «екстаз-системи». Карнавалізація суспільства та концепція утіхи (задоволення). 4. Глобалізація та «дискурс харчування». Індустрія харчування та ресторанний бізнес. 5. Віртуальний світ споживання. 	2	
9	<p>СМІ та глобалізація</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Три основних підходи у вивченні СМІ та глобалізації. 2. Теорія МакЛюєна. 3. Теорія М. Кастельса. Поняття мережевого суспільства. 	2	
8	<p>Глобалізація та тероризм</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Поняття тероризму. 2. Основні умови появи міжнародного тероризму. Суб'єкти міжнародного тероризму. 3. Структурування терористичних груп і структура особистості сучасного терориста. 4. Старі та нові форми тероризму. Комерціалізація тероризму. Перспективи боротьби з тероризмом. 	2	1
	Розділ 3. Антиглобалізм та альтернативні проекти глобалізації		
9	<p>Антиглобалізм як соціальний рух та ідеологія</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Поняття антиглобалізаційного руху та антиглобалізму. 2. Причини антиглобалістських виступів. Стихійні та керовані антиглобалістські виступи. 	1	0,5

	3. Основні принципи антиглобалістського руху. 4. Антиглобалізм як ідеологія		
10	Феномен альтерглобалізму: альтернативні проекти глобалізації 1. Парадокси та принципи антиглобалізаційного руху. 2. Протиріччя антиглобалізаційного руху. 3. Гуманізація глобалізація через альтерглобалізацію. 4. Поняття альтернативних проектів глобалізації.	1	0,5
	<i>Разом</i>	12	4

Метою семінарських занять є представлення студентами тих теоретичних знань, які були отримані ними під час лекцій, а також у результаті самостійного засвоєння рекомендованої літератури; поглиблення розуміння глобалізаційних процесів, шляхом вивчення теоретичних концепцій та аналізу емпіричних даних щодо проявів глобалізації у різних сферах або власних емпіричних розвідок з проблематики навчальної дисципліни.

Для підготовки до семінару студенти отримують перелік питань для обговорення та відповідний список літератури.

В рамках семінарів студентам пропонуються різні форми роботи: групові дискусії із зазначених у переліку питань; робота в малих групах; організація «круглого столу» на обрану студентами тематику; презентації, присвячені висвітленню того чи іншого теоретичного або емпіричного матеріалу з вивчення глобалізаційних процесів.

5. Завдання для самостійної роботи

Метою самостійної роботи студентів є опрацювання тих теоретичних знань, які були отримані ними під час лекційних занять, а також завдяки самостійному засвоєнню рекомендованої літератури та додаткових наукових джерел, самостійно знайдених студентами; більш глибокий аналіз глобалізаційних процесів та антиглобалізаційних рухів; підготовка студентів до виконання контрольних робіт, індивідуальних підсумкових проєктів, написання есе.

Кожна тема навчального курсу вимагає від студентів відповідної самостійної роботи, яка включає в себе: ознайомлення з рекомендованою літературою, а також створення власного рідера з соціології глобалізації, що доповнює запропонований перелік літературних джерел; роботу з емпіричними масивами даних; саморефлексію; підготовку контрольних робіт, передбачених навчальним планом, а також підготовку до залікової письмової роботи.

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Підготовка до семінарських занять	18	18
2.	Підготовка до письмової контрольної роботи, що передбачено навчальним планом	12	16
3.	Підготовка підсумкового завдання	12	16
4.	Робота з науковими джерелами	12	15
5.	Підготовка до письмової залікової роботи	12	15
	Разом	66	80

Види навчальної діяльності (змішане навчання)

Лекції					
	Класифікація	Попередня підготовка	Подача нової інформації	Тренування	Зворотній зв'язок
Розділ 1. Концептуалізація глобалізації					
Тема 1. Становлення та розвиток соціології глобалізації	Вступна	Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою	<ul style="list-style-type: none"> • Тексти; • відеоконференція 	<ul style="list-style-type: none"> • Питання для самоперевірки; • Робота з кейсами; • Пошук відповідей на питання 	<ul style="list-style-type: none"> • Запитання; • Обговорення навчального матеріалу
Тема 2. Модернізація та глобалізація як соціологічні парадигми	Оглядова	Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою	<ul style="list-style-type: none"> • Тексти; • відеоконференція 	<ul style="list-style-type: none"> • Питання для самоперевірки; • Робота з кейсами; • Пошук відповідей на питання 	<ul style="list-style-type: none"> • Запитання; • Обговорення навчального матеріалу
Тема 3. Типи глобалізаційних теорій	Інформаційна (тематична)	Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою	<ul style="list-style-type: none"> • Тексти; • відеоконференція 	<ul style="list-style-type: none"> • Питання для самоперевірки; • Робота з кейсами; • Пошук відповідей на питання 	<ul style="list-style-type: none"> • Запитання; • Обговорення навчального матеріалу
Розділ 2. Прояви глобалізації					
Тема 4. Економічна та політична глобалізація	Інформаційна (тематична)	Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою	<ul style="list-style-type: none"> • Тексти; • відеоконференція 	<ul style="list-style-type: none"> • Питання для самоперевірки; • Робота з кейсами; • Пошук відповідей на питання 	<ul style="list-style-type: none"> • Запитання; • Обговорення навчального матеріалу
Тема 5. Культурна глобалізація. Наука й освіта в умовах глобалізації	Інформаційна (тематична)	Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою	<ul style="list-style-type: none"> • Тексти; • відеоконференція 	<ul style="list-style-type: none"> • Питання для самоперевірки; • Робота з кейсами; • Пошук 	<ul style="list-style-type: none"> • Запитання; • Обговорення навчального матеріалу

				відповідей на питання	
Тема 6. Сім'я та індивід в умовах глобалізації. Глобалізація та споживання	Інформаційна (тематична)	Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою	<ul style="list-style-type: none"> • Тексти; • відеоконференція 	<ul style="list-style-type: none"> • Питання для самоперевірки; • Робота з кейсами; • Пошук відповідей на питання 	<ul style="list-style-type: none"> • Запитання; • Обговорення навчального матеріалу
Тема 7. СМІ та глобалізація	Інформаційна (тематична)	Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою	<ul style="list-style-type: none"> • Тексти; • відеоконференція 	<ul style="list-style-type: none"> • Питання для самоперевірки; • Робота з кейсами; • Пошук відповідей на питання 	<ul style="list-style-type: none"> • Запитання; • Обговорення навчального матеріалу
Тема 8. Глобалізація та тероризм	Інформаційна (тематична)	Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою	<ul style="list-style-type: none"> • Тексти; • відеоконференція 	<ul style="list-style-type: none"> • Питання для самоперевірки; • Робота з кейсами; • Пошук відповідей на питання 	<ul style="list-style-type: none"> • Запитання; • Обговорення навчального матеріалу
Розділ 3. Антиглобалізм та альтернативні проекти глобалізації					
Тема 9. Антиглобалізм як соціальний рух та ідеологія	Інформаційна (тематична)	Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою	<ul style="list-style-type: none"> • Тексти; • відеоконференція 	<ul style="list-style-type: none"> • Питання для самоперевірки; • Робота з кейсами; • Пошук відповідей на питання 	<ul style="list-style-type: none"> • Запитання; • Обговорення навчального матеріалу
Тема 10. Феномен альтерглобалізму: альтернативні проекти глобалізації	Інформаційна (тематична)	Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою	<ul style="list-style-type: none"> • Тексти; • відеоконференція 	<ul style="list-style-type: none"> • Питання для самоперевірки; • Робота з кейсами; • Пошук відповідей на питання 	<ul style="list-style-type: none"> • Запитання; • Обговорення навчального матеріалу

Семінари						
	Вид навчальної діяльності	Попередня підготовка	Виконання практичного завдання	Оцінювання	Рефлексія	Зворотній зв'язок
Розділ 1. Концептуалізація глобалізації						
Тема 1. Становлення та розвиток соціології глобалізації	Діяльність в аудиторії	Опитування			Діалог, групове обговорення	<ul style="list-style-type: none"> Групові консультації; коментарі під час заняття від викладача
Тема 2. Модернізація та глобалізація як соціологічні парадигми	Діяльність в аудиторії		Завдання, що виконуються під час семінарських занять	<ul style="list-style-type: none"> Опитування; виконання практичного завдання 	<ul style="list-style-type: none"> Діалог, групове обговорення; короткі усні відповіді на питання 	<ul style="list-style-type: none"> Групові консультації; коментарі під час заняття від викладача
Тема 3. Типи глобалізаційних теорій	Діяльність в аудиторії			Контрольна робота		
Розділ 2. Прояви глобалізації						
Тема 4. Економічна та політична глобалізація	Онлайн-діяльність		<ul style="list-style-type: none"> Пошук відповідей на питання; різномірні індивідуальні та групові завдання (звіт, презентація, проєкт тощо) 	<ul style="list-style-type: none"> Усна відповідь; виконання практичного завдання 	Розроблення нотаток до лекцій	<ul style="list-style-type: none"> оцінювання викладачем результатів групової співпраці
Тема 5. Культурна глобалізація. Наука й	Онлайн-діяльність		<ul style="list-style-type: none"> Пошук відповідей на питання; 	<ul style="list-style-type: none"> Усна відповідь; виконання 	Розроблення нотаток до лекцій	<ul style="list-style-type: none"> оцінювання викладачем резуль-

освіта в умовах глобалізації			<ul style="list-style-type: none"> • різнорівневі індивідуальні та групові завдання (звіт, презентація, проєкт тощо) 	практичного завдання		татів групової співпраці
Тема 6. Сім'я та індивід в умовах глобалізації. Глобалізація та споживання	Онлайн-діяльність		<ul style="list-style-type: none"> • Пошук відповідей на питання; • різнорівневі індивідуальні та групові завдання (звіт, презентація, проєкт тощо) 	<ul style="list-style-type: none"> • Усна відповідь; • виконання практичного завдання 	Розроблення нотаток до лекцій	<ul style="list-style-type: none"> • оцінювання викладачем результатів групової співпраці
Тема 7. СМІ та глобалізація	Онлайн-діяльність		<ul style="list-style-type: none"> • Пошук відповідей на питання; • різнорівневі індивідуальні та групові завдання (звіт, презентація, проєкт тощо) 	<ul style="list-style-type: none"> • Усна відповідь; • виконання практичного завдання 	Розроблення нотаток до лекцій	<ul style="list-style-type: none"> • Автоматизовані тести для самоконтролю; • оцінювання викладачем результатів групової співпраці
Тема 8. Глобалізація та тероризм	Онлайн-діяльність		<ul style="list-style-type: none"> • Пошук відповідей на питання; • різнорівневі індивідуальні та групові 	<ul style="list-style-type: none"> • Усна відповідь; • виконання практичного завдання 	Розроблення нотаток до лекцій	<ul style="list-style-type: none"> • оцінювання викладачем результатів групової співпраці

			завдання (звіт, презен тація, проект тощо)			
Розділ 3. Антиглобалізм та альтернативні проекти глобалізації						
Тема 9. Антиглоба лізм як соціальний рух та ідеологія	Діяльність в аудиторії		Завдання, що виконують ся під час семінарськ их занять	<ul style="list-style-type: none"> • Опи тування; • вик онання практичног о завдання 	<ul style="list-style-type: none"> • Діалог, групове обговоренн я; • короткі усні відповіді на питання 	<ul style="list-style-type: none"> • Групові консультац ії; • коментарі під час заняття від викладача
Тема 10. Феномен альтерглоб алізму: альтернати вні проекти глобалізаці ї	Діяльність в аудиторії		Завдання, що виконують ся під час семінарськ их занять	<ul style="list-style-type: none"> • Опи тування; • вик онання практичног о завдання 	<ul style="list-style-type: none"> • Діалог, групове обговоренн я; • короткі усні відповіді на питання 	<ul style="list-style-type: none"> • Групові консультац ії; • коментарі під час заняття від викладача

6. Індивідуальні завдання не передбачено

7. Методи навчання

Під час викладання дисципліни використовуються такі методи: лекції, пояснення, виступи, групові дискусії, опрацювання навчальної та наукової літератури.

8. Методи контролю

Оцінювання знань студентів здійснюється на основі результатів поточного та підсумкового контролю. Кожна окрема тема курсу передбачає використання різних видів роботи: самостійну роботу, виступи на семінарських заняттях, участь у дискусіях, написання письмових контрольних робіт; виконання тестових завдань, написання есе, підготовка підсумкових робіт у вигляді дослідження

9. Схема нарахування балів

Поточне тестування та самостійна робота										Підсумковий семестровий контроль (залік)	Сума
Розділ 1			Розділ 2					Розділ 3		40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
- Виконання тестових завдань (до 20 балів) - Робота із базовими текстами (до 10 балів)			- Виконання науково-дослідницьких проєктів (до 20 балів) - Робота із базовими текстами (до 10 балів)					Відповіді на заняттях (до 5 балів)			
30 балів (мінімальна кількість балів – 20)			30 балів (мінімальна кількість балів – 20)					5 балів (мінімальна кількість балів – 2)			

*Студент допускається до іспиту, якщо він набрав протягом семестру 30 балів за трьома модулями

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	зараховано
80-89	
70-79	
60-69	
50-59	
1-49	не зараховано

Критерії оцінювання навчальної діяльності

Робота на семінарах

4 бали – послідовний, логічний, обґрунтований виклад матеріалу; вміння вільно формулювати та аргументувати висновки, застосовувати отримані знання до аналізу конкретних соціальних ситуацій.

2 бал – неповний виклад матеріалу; вміння систематизувати й узагальнювати інформацію, але неспроможність її аналізувати й формулювати аргументовані висновки.

0 балів – спрощений і неповний виклад матеріалу з допущенням помилок; не вміння систематизувати й узагальнювати інформацію.

Контрольна робота, що передбачено навчальним планом.

Завдання до контрольної роботи представлене у вигляді написання есе за темою «Глобалізація повсякденності» (з використанням базових теорій глобалізації)

Залікова робота. Виконання завдань залікової роботи оцінюється за 40-бальною шкалою, виходячи з таких критеріїв:

35-40 балів – знання програмного матеріалу мають системний характер; повний, правильний, послідовний, логічний виклад матеріалу з відсутністю помилок; здатність до систематизації, узагальнення та аналізу інформації, до вільного формулювання аргументованих висновків; вміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки.

31-34 бали – знання й розуміння програмного матеріалу в повному обсязі; повний, послідовний, логічний, аргументований виклад матеріалу; здатність до систематизації, узагальнення та аналізу інформації, до вільного формулювання аргументованих висновків; допущені незначні помилки не впливають в цілому на загальне вирішення завдань.

21-30 балів – знання й розуміння тільки основного програмного матеріалу; спрощений і неповний виклад матеріалу, коли завдання в основному виконані, але студент не володіє матеріалом глибоко, його знання мають розрізнений характер; здатність до систематизації й узагальнення інформації, але неспроможність її аналізувати та формулювати аргументовані висновки; допущені окремі помилки, що вплинули на загальне вирішення завдань.

11-20 балів – знання й розуміння основного програмного матеріалу мають поверховий характер; спрощений і непослідовний виклад матеріалу; здатність до систематизації й узагальнення інформації, але неспроможність самостійно робити висновки; допущені суттєві помилки, що вплинули на загальне вирішення завдань.

0-9 балів – знання й розуміння основного програмного матеріалу мають неповний характер; спрощений і неповний виклад матеріалу з допущенням суттєвих помилок; нездатність до систематизації й узагальнення інформації; допущені суттєві помилки, що значною мірою вплинули на загальне вирішення завдань.

10. Рекомендована література

Філіппова О.А. Соціологія глобалізації: навчально-методична розробка для магістрів соціологічного факультету – Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2020

Rider з курсу «Соціологія глобалізації (збірка рекомендованих текстів для вивчення курсу). Упорядник Філіппова О.А.

Основна література

1. Соціологія глобалізації. Навчальний посібник. За ред. Култаєвої М.Д.- Харків: ХНПУ ім.Г.С.Сковороди, 2007
2. Култыгин В.П. Клементьев Д.С. Глобализация социальных процессов в Европе: социологическое измерение. - М.: МАКС Пресс, 2003. - 180 с.
3. Кастельс М. Глобальна ли глобальная экономика? // Экон. стратегии. - 2000. - Т.2, N 4 - С.15-24.
4. Кастельс М. Сетевая экономика, процессы глобализации и Россия // Альтернативы. - 2001. - N 4. - С.18-34.
5. Добренков В.И., Рахманов А.Б. Социология глобализации: Учебное пособие для вузов. — М.: Академический проект, 2014. — 633 с.
6. Ритцер Д. Макдональдизация общества 5/ пер. с англ. А. Лазарева. – М.: Праксис, 2011. – 592 с. Бек У. Что такое глобализация?
7. Бузгалин А. (ред.) Альтерглобализм. Теория и практика антиглобалистского движения М.: Едиториал УРСС, 2003. - 256 с.
8. Гидденс, Э. Ускользящий мир. Как глобализация меняет нашу жизнь. — М.: Весь мир, 2004. – 120 с.
9. Бауман З. Глобализация. Последствия для человека и общества / Пер. с англ. — М.: Издательство «Весь Мир», 2004.— 188 с. Бек У. Власть и её оппоненты
10. Валлерстайн Иммануэль. После либерализма: Пер. с англ. / Под ред. Б. Ю. Кагарлицкого. М.: Едиториал УРСС, 2003. - 256 с.

11. Харви Д. Краткая история неолиберализма. Актуальное прочтение. Пер, с англ. Н. С. Брагиной. – М.: Поколение, 2007. - 288 с.
12. Валлерстайн И. Анализ мировых систем и ситуация в современном мире. Пер. с англ. П. М. Кудюкина. Под общей редакцией канд. полит, наук Б. Ю. Кагарлицкий — СПб.: Издательство «Университетская книга», 2001. — 416 с.
13. Денчев К. Феномен антиглобализма. М.: ГУ ВШЭ, 2005. – 2018 с.
14. Тодд Эмманюэль. После империи. Рах Americana - начало конца М.: Международные отношения, 2004. — 113 с.
15. Хардт, М. Империя / Майкл Хардт, Антонио Негри; перевод с английского под. общей редакцией Г.В.Каменской. - Москва : Праксис, 2004. - 434 с.
16. Карл Маркс: Мировой дух / Жак Аттали; пер. с фр. Е. В. Колодочкиной; вступ. ст. С. Г. Кара-Мурзы. — М.: Молодая гвардия, 2013. — 406 с:
17. Бузгалин А. В., Колганов А. И. Пределы капитала: методология и онтология. Реактуализация классической философии и политической экономии (избранные тексты) — М.: «Культурная революция», 2009.
18. Бхагвати Джагдиш. В защиту глобализации Переводчик Владислав Иноземцев. — М.: Ладомир, 2005. — 451 с.
19. Бьюкенен П. Дж. Смерть Запада: Пер. с англ. А. Башкирова. - М.: ООО Издательство АСТ, 2003. – 444 с.
20. Прыкин Б.В. Глобалистика Учебник для студентов ВУЗов, по спец. экономики и управления. — М.: Юнити, 2007. — 464 с.
21. Саид Э. Культура и империализм Перевод с английского А. В. Говорунова. — Санкт-Петербург: Издательство «Владимир Даль», 2012. — 736 с.
22. Якунин В.И., Сулакшин С.С., Постиндустриализм. Опыт критического анализа / Якунин В.И., Сулакшин С.С., Багдасарян В.Э., Кара-Мурза С.Г., Деева М.А., Сафонова Ю.А. / Монография. М.: Научный эксперт, 2012. — 288 с.

Допоміжна література

1. Старостин А.М. Новые измерения глобализации: антивирусная глобализация // Наука и образование: хозяйство и экономика; предпринимательство; право и управление. 2020. № 8 (123). С. 126-129.
2. Жумашева С.С., Жаксылыкова Н.Е. О роли полиязычного образования в условиях глобализации // Мировая наука. 2020. № 5 (38). С. 534-538.
3. Махмудова К.Р. Влияние пандемии COVID-19 на глобализацию // Академическая публицистика. 2020. № 7. С. 61-64.
1. Ревина С.Н., Казарян А.Г. К вопросу о трансформации роли государства в условиях глобализации // Право и государство: теория и практика. 2020. № 3 (183). С. 58-59.
2. Петров И.Ф. Потребление в контексте глобализации // Наука без границ. 2020. № 7 (47). С. 18-22.
3. Петрова С.И. Культурный плюрализм и глобализация // Наука без границ. 2020. № 7 (47). С. 23-27. Юсифзаде А.М. Концепции управления глобализацией в западных исследованиях // Наука и Мир. – 2014. – Т. 3. – № 5 (9). – С. 144-146.
4. Черный Д.С. К вопросу о сущности информационного управления современной глобализацией // Теоретические и прикладные аспекты современной науки. – 2014. – № 5-4. – С. 133-134.
5. Дуброва М. Глобализация как ключевой фактор развития финансовой системы // Финансовая жизнь. – 2014. – № 1. – С. 57-62.
6. Мусаелян Л.А. Исторический процесс и глобализация (глобализация: сущность, содержание, форма и антропологические основания) окончание. начало в предыдущем

- выпуске // Вестник Пермского университета. Философия. Психология. Социология. – 2014. – № 1 (17). – С. 17-22.
7. Бритикова Е.А. Модернизация и глобализация: перспективы и противоречия // Общество и право. – 2014. – № 1 (47). – С. 286-290.
  8. Соловьева И.Е. Глобализация и культура в условиях развития современной цивилизации // Экономика и политика. – 2014. – № 1 (2). – С. 220-225.
  9. Гураль С.К., Смокотин В.М. Язык всемирного общения и языковая и культурная глобализация // Язык и культура. – 2014. – № 1 (25). – С. 4-13.
  10. Терешёв Е.О. Глобализация как предмет социально-философского анализа // Вестник Костромского государственного университета им. Н.А. Некрасова. – 2014. – Т. 20. – № 2. – С. 118-121.
  11. Харламова А.А. Глобализация и ее влияние на развитие туристической индустрии // Известия Санкт-Петербургского государственного экономического университета. – 2014. – № 2. – С. 153-157.
  12. Авдеев Е.А. Противоречивость глобализационных процессов в социокультурном контексте: глобализация и регионализация // Культура. Духовность. Общество. – 2014. – № 10. – С. 163-167.
  13. Кабахидзе Е.Л. Глобализация и языковая картина мира // Актуальные вопросы общественных наук: социология, политология, философия, история. – 2014. – № 34. – С. 42-51.
  14. Авдеев Е.А., Бакланов И.С. Информатизация и глобализация: изменения роли знаний в современном обществе // Сборники конференций НИЦ Социосфера. – 2014. – № 1. – С. 110-112.
  15. Капица Л.М. Теневая глобализация // Вестник МГИМО Университета. – 2014. – № 3. – С. 69-81.
  16. Голуб Т.П. Глобализация и европеизация: влияние на университеты, студентов и педагогический состав // Theoretical & Applied Science. – 2014. – № 1 (9). – С. 61-63.
  17. Сухов Ю.Н. Глобализация как угроза безопасности нации, государству и церкви // Фундаментальные и прикладные исследования кооперативного сектора экономики. – 2014. – № 4. – С. 85-88.
  18. Балута Т.П. Глобализация общества и институт образования: проблемы адаптации // Науковий вісник Одеського національного економічного університету. – 2014. – № 2 (210). – С. 205-215.
  19. Ривлина А.А. Глобализация английского языка и формирование массового русско-английского билингвизма // Вестник Череповецкого государственного университета. – 2014. – № 4 (57). – С. 104-108.
  20. Гранин Ю.Д. Глобализация: диалектика исторических форм осуществления // Век глобализации. – 2014. – № 1. – С. 90-103.
  21. Маркович Д.Ж. Глобализация и десоверенизация // Социологическая наука и социальная практика. – 2014. – № 1 (05). – С. 125-139.
  22. Трифонов Ю.Н. Глобализация и государственный суверенитет: диалектика взаимосвязи // Политическое управление: научный информационно-образовательный электронный журнал. – 2014. – № 1. – С. 4-9.
  23. Хизриева А.Р., Мамаев Н.А. Глобализация социокультурных процессов в современном мире // Вестник Махачкалинского филиала МАДИ. – 2014. – № 14. – С. 99-101.

24. Горбачев С.Б. Глобализация и государство в теоретических построениях неомодернизма // Вестник Башкирского университета. – 2014. – Т. 19. – № 4. – С. 1551-1555.
25. Затолокин А.А. Глобализация как одна из тенденций эволюции терроризма // Общество и право. – 2015. – № 1 (51). – С. 242-244.
26. Логинова Т.В. Глобализация экономики как закономерный исторический процесс // Наука и образование: современные тренды. – 2014. – № 6 (6). – С. 55-63.
27. Багирова К.Э. Глобализация как условие становления общества знания // Перспективы науки. – 2014. – № 12 (63). – С. 52-61.
28. Кондрат Е.Н. Глобализация: теоретические подходы к проблеме управляемости // Мир политики и социологии. – 2015. – № 9. – С. 150-168.
29. Панов А.И. Куда ведет нас глобализация? // Вестник Московского государственного областного университета. Серия: История и политические науки. – 2015. – № 3. – С. 266-269.
30. Бушуев Ю.А. Глобализация общества будущего // Инновационная наука. – 2015. – Т. 3. – № 4. – С. 172-174.
31. Валеев А.А., Тулупова Е.О. Глобализация в современном обществе // Международный академический вестник. – 2015. – № 2 (8). – С. 54-56.
32. Мысляева И.Н. Глобализация экономики: новые вызовы национальным государствам // Экономика и управление: проблемы, решения. – 2015. – № 1. – С. 6-11.
33. Пузиков В.Г. Глобализация и образование // Вестник Сибирского института бизнеса и информационных технологий. – 2015. – № 1 (13). – С. 82-85.
34. Горбова Г.А. Глобализация: интерпретация аспектов анализа // Современные проблемы науки и образования. – 2015. – № 1. – С. 1719.
35. Mammadova T. Globalization: a trigger of civilizational clash? // Гилея: научный вестник. – 2015. – № 94 (3). – С. 346-349.
36. Пирогов А.И., Пирогова Л.И. Глобализация: к истокам понятия // Человеческий капитал. – 2015. – № 4 (76). – С. 62-68.
37. Бревдо Т., Г.Ю.Волков, О.А.Миронова «Глобализация мировой экономики». – 2008. – 320 с.
38. Глобализация и девиантность /Под ред. Я.И.Гилинский , - Юрический центр-пресс,- 2006,- с.393
39. Джагдиш Бхагвати «В защиту глобализации» - Ладомир,- 2005,- с.406
40. И.Г.Животовская, Т.В.Черноморова «Мегополисы в условиях глобализации»,- ИНИАН РАН,- 2008
41. Кабалкин А., Санникова Л. Глобализация правового пространства и новеллы российского гражданского законодательства // Рос. юстиция. - 2001. - N 12. - С.17-19.
42. Казаков Ю., В.В.Кондратенко «Архитектура мегаполиса: Россия, Европа, США. Феномен интеграции и глобализации»,- Диан,- 2007, с.440
43. Казанский А.В. Глобализация мировых финансовых рынков // Вестн. СПбГУ. Сер.5. - 2000. - Вып.4(N 29). - С.93-102. - Библиогр.: 10 назв.
44. Какулия М. Содержание и формы современных валютных кризисов // О-во и экономика. - 2001. - N 5. - С.154-162.
45. Капкаев А.А. О глобализации европейского рынка обуви // Кожевенно-обувная промышленность. - 2001. - N 3. - С.15.
46. Каплински Р. Распространение положительного влияния глобализации: анализ "цепочек" приращения стоимости // Вопр. экономики. - 2003. - N 10. - С.4-26.

47. Караджадаг Дж., Тэйлор М. На пути к новому глобальному банковскому стандарту: Предложения Базельского комитета // Финансы и развитие. - 2000. - Дек. (Вып.37, N 4). - С.50-53.
48. Кара-Мурза С. Открытость глобальному рынку: экономическая и виртуальная реальность // Вестн. Моск. экон. ин-та. - 2000. - N 1. - С.35-40.
49. Кара-Мурза С.Г. Открытость глобальному рынку: экономическая и виртуальная реальность // Философия хозяйства: Альманах Центра обществ. наук и экон. фак. МГУ. - 1999. - N 4. - С.58-68. - Библиогр.: 6 назв.
50. Каширин В.И. Глобалистика и конфликтология // Вестн. Ставроп. гос. ун-та. - 2000. - Вып.23. - С.10-18. - Библиогр.: 5 назв.
51. Кессиди Ф.Х. Глобализация и культурная идентичность // Вопросы философии. - 2003. - № 1. - С.76-79.
52. Киселев А.А. Современные тенденции международных рынков капитала: аспект глобализации // Вестн. Фин. акад. - 1999. - N 4(12). - С.69-78.
53. Киш Э. Возможная история глобализации и вызовы XXI века // Век глобализации. - 2012. - Т. 1. - С. 58-67.
54. Клеман К., Шеин О.В. Антиглобалистское движение и его перспективы в России // ЭКО. - 2002. - N 12(342). - С.41-53.
55. Кленова Т.А. Глобализация мировой экономики и суверенность государства // Дайджест-Финансы. - 2000. - N 9(69). - С.12-15; N 11(71). - С.9-12.
56. Клименко А.Ф. Глобализация и ее влияние на военную политику и военную стратегию // Военная мысль. - 2002. - N 5. - С.2-15.
57. Ковалев А. Внешнеэкономическая политика России в условиях глобализации // Междунар. жизнь. - 2001. - N 2. - С.54-62.
58. Ковалев В.И. Альтернативная парадигма глобализации как предпосылка выхода России из кризиса // Безопасность Евразии. - 2002. - N 4(10). - С.420-438. - Библиогр.: 14 назв.
59. Ковалев В.И. Альтернативная парадигма глобализации как предпосылка выхода России из кризиса // НАВИГУТ. - 2002. - N 1. - С.68-85. - Библиогр.: 10 назв.
60. Коваленко А.Г. Является ли глобализация в экономике "локомотивом" мирового прогресса? // Глобальные и региональные аспекты экономики: Сб. докл. на Всерос. межвуз. науч.-практ. конф., 11-13 сент. 1999 г. - Барнаул: Изд-во АлтГТУ, 2000. - С.3-9. - Библиогр.: 9 назв.
61. Ковзанадзе И. Системные банковские кризисы в условиях финансовой глобализации // Вопросы экономики. - 2002. - N 8. - С.89-95.
62. Колесник А.П. Глобализация и пенсионное обеспечение: движение к новой парадигме // Вестн. гос. социал. страхования. - 2001. - N 6. - С.66-69.
63. Колин К. Информационная глобализация общества и гуманитарная революция // Вестн. высш. школы. - 2002. - N 8. - С.3-9.
64. Коллонтай В. Эволюция западных концепций глобализации (Ст. 1-я) // МЭиМО. - 2002. - N 1. - С.24-30.
65. Коллонтай В. Эволюция западных концепций глобализации (Ст. 2-я) // МЭиМО. - 2002. - N 2. - С.32-39.
66. Комарова Е.А. Трансформация деятельности банков в условиях глобализации. - М.: МАКС Пресс, 2001. - 14 с.
67. Кондратьев К.Я. Проблемы глобализации // Изв. Рус. геогр. о-ва. - 2002. - Т.134, вып.4. - С.1-8. - Библиогр.: 54 назв.
68. Кондратьев К.Я., Крапивин В.Ф. Биосложность и глобальный геоинформационный мониторинг // Исследование Земли из космоса. - 2001. - N 1. - С.3-10. - Библиогр.: 22 назв.
69. Кондратьев К.Я., Лосев К.С. Современные проблемы глобального развития цивилизации и ее возможные перспективы // Исследование Земли из космоса. - 2002. - N 2. - С.3-23. - Библиогр.: 111 назв.

70. Конец эпохи "мира - экономики", глобализация и естественная социальная эволюция: Материалы постоянно действующего междисциплинарного семинара Клуба ученых "Глобальный мир". Вып.2. - М., 2001. - 31 с.
71. Константиновская Л.В. Современный цикл солнечной активности и глобальные катастрофы // Актуальные проблемы экологии и природопользования: Сб. науч. тр. Вып.2. - М.: РУДН, 2001. - С.51-55.
72. Контарев А.А. Эволюция идеи правовой государственности России в контексте современной глобализации (философско-антропологический анализ): Автореф. дис. ... д-ра филос. наук / Сев.-Кавказ. науч. центр высш. школы. - Ростов н/Д, 2002. - 52 с.
73. Копылов Ю.М., Леонтьев Р.Г. Глобализм и общественно-экономические трансформации в региональном измерении: Науч. изд. - Хабаровск: Изд-во ДВГУПС, 2003. - 279 с.
74. Корищенко К.Н. Роль регулирования движения международного капитала в предотвращении финансовых кризисов // Деньги и кредит. - 2001. - N 1. - С.47-50.
75. Королева Е.А. Транспортные коридоры как фактор глобализации экономики / Рос. акад. транспорта. - СПб.: СПГУВК, 2000. - 206 с. - Библиогр.: 88 назв.
76. Косолапов Н. Глобализация: сущностные и международно-политические аспекты // МЭиМО. - 2001. - N 3. - С.69-73.
77. Косолапов Н.А. Международно-политическая организация глобализирующегося мира: модели на среднесрочную перспективу // Обществ. науки и современность. - 2001. - N 6. - С.140-166. - Библиогр.: 21 назв.
78. Костин А.И., Федякин А.В. Глобальный экологический кризис и проблемы мировой политики // Вестн. МГУ. Сер.12. Полит. науки. - 2002. - N 3. - С.5-79.
79. Костин А.Л. Некоторые теоретические аспекты глобализации // Глобализация мировой экономики и антикризисное управление: Сб. науч. ст. Ч.1. - М.: Фин. акад. при Правит. РФ, 2002. - С.77-84.
80. Косых П., Кутало А. Глобализация сегодня и задачи "устойчивого развития" // Консультант директора. - 2003. - N 11(191). - С.2-7.
81. Коукер К. Вызовы глобализации // Общая тетрадь. - 2001. - N 2 (17). - С.40-43.
82. Кочергин А.А., Кочергин А.Н. Глобализация и культура // Вестн. Чуваш. ун-та. Гуманит. науки. - 2002. - N 1. - С.86-93.
83. Кочеткова А.В. США и глобализация телевидения. - М.: Луч, 1996. - 19 с.
84. Кочетов Э. Ослепление геополитикой: глобализирующийся мир и евразийский континент у опасной развилки // Безопасность Евразии. - 2001. - N 4(6). - С.287-325.
85. Кочетов Э. Осознание глобального мира // МЭиМО. - 2001. - N 5. - С.71-76.
86. Кочетов Э. Стратегия развития: геоэкономическая модель // Безопасность Евразии. - 2000. - N 1 (январь-июнь). - С.107-146.
87. Кочетов Э.Г. Геоэкономический (глобальный) толковый словарь. Глобальное и цивилизованное изменение экономики, финансов, правопорядка, стратегии и безопасности (Фрагменты словаря) // Безопасность Евразии. - 2002. - N 3(9). - С.211-385.
88. Кочетов Э.Г. Геоэкономический атлас как стратегическая инновационная интерпретация глобального пространства // География инновационной сферы мирового хозяйства / Под ред. Н.С.Мироненко. - М., 2000. - С.22-46.
89. Кочетов Э.Г. Глобалистика как геоэкономика, как реальность, как мироздание: Новый ренессанс - истоки и принципы его построения, фундаментальные опоры, теоретический и методологический каркас. - М.: ОАО Издат. группа "Прогресс", 2001. - 704 с. - Библиогр.: 141 назв. - (Сер. "За Нашу и Вашу безопасность" - Прилож. к журн. "Безопасность Евразии").
90. Кочетов Э.Г. Глобалистика: Теория, методология, практика: Учеб. для вузов. - М.: Изд-во НОРМА (Издат. группа НОРМА-ИНФРА-М), 2002. - 672 с.
91. Кочетов Э.Г. Глобальный мир: геоэкономические модели безопасного развития // Системы безопасности. - 2002. - N 1(43). - С.24-25.

92. Коэн Б. Контроль за движением капитала: почему правительства проявляют нерешительность при его введении? // Бизнес и банки. - 2001. - N 37 (сент.). - С.6-7.
93. Кравец Л. Воздействие глобализации экономики на патентную систему // Интеллектуальная собственность. Пром. собственность. - 2002. - N 5. - С.2-6. - Библиогр.: 4 назв.
94. Кризис форм социальной интеграции, контроля и управления в эпоху глобализации. - М.: ИД Новый век, Ин-т микроэкономики, 2002. - 54 с. - (Матер. постоянно действующ. междисциплинар. семинара Клуба ученых "Глобальный мир"; Вып.4(16)).
95. Кристал Д. Английский язык как глобальный / Пер. с англ. Н.Кузнецовой. - М.: Весь Мир, 2001. - 240 с. - (Весь Мир Знаний).
96. Кружилина Н.О. Влияние финансовой глобализации на трансформацию российской экономики // Финансовый рынок и экономика России: системные взаимосвязи: Материалы межрегион. науч.-практ. конф. мол. ученых / Ростов. гос. экон. акад. - Ростов-н/Д, 2000. - С.16-17. - Библиогр.: 2 назв.
97. Крылова И.А. Проблема безопасности России в глобальном контексте (Социально-философский анализ): Автореф. дис. ... д-ра филос. наук / Ин-т философии РАН. - М., 2002. - 53 с.
98. Крылова И.А. Проблема безопасности России в контексте глобалистики / Ин-т философии РАН. - М., 2001. - 241 с.
99. Ксантопулос Дж.А. Изменения в глобальной безопасности // Наука и общество / Под ред. Дж.Беркса, Э.И.Колчиского. - СПб., 2000. - С.170-179. - [Англ.]
100. Ксантопулос Дж.А. Постигание глобального фундаментализма // Наука и общество / Под ред. Дж.Беркса, Э.И.Колчиского. - СПб., 2000. - С.157-169. - [Англ.]
101. Кувалдин В.Б. Глобализация и судьба нации - государства // Космополис - 1999. - М.: Полис, 1999. - С.118-122.
102. Кувалдин В.Б. Противоречивый феномен (взгляд на глобализацию) // Современная Европа. - 2002. - N 4(12). - С.28-38.
103. Кудров В.М. Инновационная глобализация, конкурентоспособность и российская экономика // Бизнес Академия. - 2003. - N 1(23). - С.49-63.
104. Кудров В.М. Новые вызовы глобализации и экономика России // Бизнес Академия. - 2002. - N 2(12). - С.2-15.
105. Кузнецов В. Глобализация // Год планеты: Политика. Экономика. Бизнес. Банки. Образование. Вып. 2000 г. / ИМЭиМО РАН. - М.: Республика, 2000. - С.17-21.
106. Кузнецова Т.И. Глобализация экономики и проблемы России // Глобализация мировой экономики и антикризисное управление: Сб. науч. ст. Ч.1. - М.: Фин. акад. при Правит. РФ, 2002. - С.30-32.
107. Куликов А.С. Глобализация и новые вызовы безопасности в виде преступности и терроризма // Право и безопасность. - 2001. - N 1(1). - С.8-11.
108. Куликов В. Нынешняя модель глобализации и Россия // Рос. экон. журн. - 2002. - N 10. - С.65-74.
109. Кулыгин В.П. Дискурс по проблемам глобализации и международная безопасность в социальной сфере // Безопасность Евразии. - 2002. - N 1(7). - С.333-352.
110. Кулыгин В.П. Незападные концепции глобализации // Личность. Культура. Общество. - 2002. - Т.4, вып.1-2(11-12). - С.80-103.
111. Кулыгин В.П. Социальные проблемы глобализации в Европейском Сообществе // Традиционные и новые ценности: политика, социум, культура: Матер. междунар. конф. - М.: Изд-во МГИМО, 2001. - С.67-85.
112. Кулыгин В.П. Тенденции глобализации европейской социальной политики // Личность. Культура. Общество. - 2000. - Т.2, вып.4. - С.106-123.
113. Культурная идентичность и глобализация: 5-й Междунар. филос. симп. "Диалог цивилизаций: Восток - Запад", Москва, 27-28 апр., 4-5 мая 2001 г.: Докл. и выступления. - М.: Изд-во РУДН, 2002. - 286 с.

114. Кутырев В.А. Культурологический смысл глобализма // Вестн. рос. филос. о-ва. - 2001. - N 4(20). - С.78-83.
115. Кучуков Р., Савка А. Некоторые особенности процессов глобализации // Экономист. - 2003. - N 5. - С.40-46.
116. Малахов В.С. «Государство в условиях глобализации», - КДУ, - 2007, - с.256
117. Религия и глобализация на просторах Евразии/ Ред. А.Малашенко, С.Филатова Москва,- 2009,- с.344
118. Сирота Н.М. Статус и перспективы государства в контексте глобализации // Исторические, философские, политические и юридические науки, культурология и искусствоведение. Вопросы теории и практики. - 2012. - № 5-1. - С. 173-176.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Гринин Л.Е. [Глобализация и национальный суверенитет](#) // [История и современность](#). — 2005. — № 1. — С. 6-31.
2. Железнов Ю. Д. [Разница в развитии — естественнонаучная причина глобальных проблем](#) // [Знание. Понимание. Умение](#). — 2005. — № 3. — С. 119-120.
3. Журавлев В. В. [Глобализация: вызовы истории и ответы теории](#) // [Знание. Понимание. Умение](#). — 2004. — № 1. — С. 43-46.
4. Ивановский З. В. [Высшее образование в условиях глобализации](#) // [Знание. Понимание. Умение](#). — 2006. — № 1. — С. 109-114.
5. [Индур Гоклани «Улучшая состояние мира»](#)
6. Келле В. Ж. [Процессы глобализации и динамика культуры](#) // [Знание. Понимание. Умение](#). — 2005. — № 1. — С. 69-70.
7. Колин К. К. [Неоглобализм и культура: новые угрозы для национальной безопасности](#) // [Знание. Понимание. Умение](#). — 2005. — № 2. — С. 104-111.
8. Колин К. К. [Неоглобализм и культура: новые угрозы для национальной безопасности \(окончание\)](#) // [Знание. Понимание. Умение](#). — 2005. — № 3. — С. 80-87.
9. Комплектов В. Г. [Глобалистика - плод междисциплинарного консенсуса](#) // [Знание. Понимание. Умение](#). — 2005. — № 3. — С. 97-100.
10. Королев А. А. [Методологический семинар «Предмет, структура и методы глобалистики»](#) // [Знание. Понимание. Умение](#). — 2005. — № 1. — С. 189-191.
11. Королев А. А. [О предмете, структуре и методах глобалистики](#) // [Знание. Понимание. Умение](#). — 2005. — № 3. — С. 88-96.
12. Костина А. В. [Предмет и проблемное поле глобалистики](#) // [Знание. Понимание. Умение](#). — 2005. — № 3. — С. 100-111.
13. [Луков Вал. А. Воспитание как ответ на вызовы глобализации \(начало\)](#) // [Знание. Понимание. Умение](#). — 2006. — № 1. — С. 101-109.
14. [Лоуренс Клейн «Глобализация: вызов национальным экономикам»](#)
15. Глостанова М. В. [Судьба университета в эпоху глобализации](#) // [Знание. Понимание. Умение](#). — 2005. — № 3. — С. 180-185.
16. [Том Палмер «Глобализация — это здорово!»](#)
17. Хорин И. С. [Глобализация общественной жизни: история и современность](#) // [Знание. Понимание. Умение](#). — 2005. — № 2. — С. 118-125.
18. Хорина Г. П. [Глобализация как идеология](#) // [Знание. Понимание. Умение](#). — 2005. — № 1. — С. 71-78.
19. Федотова В. Г. [Меняющийся мир и глобализация \(начало\)](#) // [Знание. Понимание. Умение](#). — 2004. — № 1. — С. 47-59.
20. Федотова В. Г. [Меняющийся мир и глобализация \(продолжение\)](#) // [Знание. Понимание. Умение](#). — 2005. — № 1. — С. 44-55.

21. Федотова В. Г. [Меняющийся мир и глобализация \(окончание\)](#) // [Знание. Понимание. Умение](#). — 2005. — № 2. — С. 94-104.